

El Lluçanès, entre la tradició i l'avantguarda

Situat entre les terres centrals i les primeres serres dels Prepirineus orientals, el Lluçanès és un territori amb perfil d'altiplà, a cavall de les grans conques fluvials del Llobregat i del Ter. Comprèn catorze municipis entre Osona, el Bages i el Berguedà. El nucli més gran és Prats de Lluçanès, que, amb uns 2.700 habitants, concentra la major part dels serveis.

El topònim *Lluçanès* deriva del lloc de Lluçà, que està documentat des de l'any 905.

De tradició muntanyenca, el Lluçanès és una zona marcada pels masos, la ramaderia i l'agricultura. Hi ha comptabilitzades 663 masies, amb una mitjana de prop de dues masies per quilòmetre quadrat. Actualment, 316 d'aquestes masies estan habitades diàriament, però moltes altres han patit les conseqüències de les crisis agrícoles i estan deshabitades. En els darrers anys, una part de la pagesia ha treballat per adaptar-se als nous temps i ha trobat en l'agroturisme una alternativa per sobreviure a pagès.

La ramaderia lluçanenca s'ha caracteritzat per la transhumància. El clima, d'hiverns freds però no rigorosos i estius suaus, amb abundants precipitacions a la primavera i la tardor, va determinar que, ja des del segle XII, el Lluçanès es beneficiés del moviment transhumant. Al maig, els ramats iniciaven el camí que acostumava a finalitzar per Sant Joan. Avui encara hi ha ramaders que es traslladen a peu amb el bestiar a la

muntanya; però, si fa mal temps, els animals viatgen dalt de camions. Segons els estudiosos, aquesta pràctica ha contribuït a definir el paisatge social, cultural, i econòmic actual del Lluçanès.

El patrimoni artístic d'aquestes terres es caracteritza per la sobrietat i la senzillesa, presents també en el paisatge, els pobles i les cases pairals. Els objectes d'ús quotidià han estat des de l'Edat mitjana els dipositaris de la creativitat de picapedrers, terrissaires, cistellers, teulers i ferrers, artistes anònims que rondaven per aquestes terres i que han deixat la seva empremta en forma d'estris que ens informen de maneres de fer i de viure d'altres èpoques. Destaca el treball del ferro forjat, de llarga tradició en aquesta zona, i del qual trobem nombrosos exemples als balcons i a les portes de les cases. També, cal fer esment del monestir de Santa Maria de Lluçà. Al seu claustre, es conserva un conjunt de vint-i-dos capitells esculpits al segle XII. A l'interior de la nau de l'església, hi ha còpies del frontal romànic i la creu d'altar (els originals són al Museu Episcopal de Vic).

Des del 1993, s'organitza al Lluçanès el Solc, un cicle de música i tradició que té com a objectiu rehabilitar els usos i costums propis i que, amb un ampli i variat programa d'activitats, ha permès la recuperació i promoció de la música i la cultura tradicionals.

Pel que fa a la gastronomia, a l'altiplà lluçanenc sempre s'ha practicat una cuina senzilla, rea-

Antics picapedrers del Lluçanès van esculpir els capitells del monestir de Lluçà

Les Rutes del Palau Robert

litzada a partir dels productes que ofereix la pagesia i la ramaderia. Els cigrons amb cansalada, les mongetes amb botifarra o els canalons amb fulles de col són plats representatius d'aquesta cuina tradicional. Tot i així, alguns gastrònoms han evolucionat cap a una cuina d'autor, que combina la utilització dels productes de la terra tradicionals amb la innovació i la renovació, fruit de la recerca de noves textures i sabors.

Consell Comarcal d'Osona

Historiador Ramon d'Abadal i de Vinyals, 5. 08500 Vic

Tel.: 93 883 22 12

www.ccosona.es

PALAU ROBERT

PRÒXIMES EXPOSICIONS

- Del 4 de setembre al 7 d'octubre: "La gran travessia dels Pirineus"
- Del 9 d'octubre al 4 de novembre: "Montblanc"
- Del 6 de novembre al 9 de desembre: "La ruta de la sal"
- De l'11 de desembre al 6 de gener: "Les rutes verdes per les comarques de Girona"

PALAU ROBERT. Centre d'informació Turística de Catalunya

Passeig de Gràcia, 107. Barcelona

Tel.: 93 238 40 00

www.gencat.es/probert